

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XXIV. Gratia sufficiens, omnibus collata, necessaria non est ad hoc
ut sua peccatoribus peccata in se ipsis sint imputabilia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

adjutorium sine quo non, quod primo homini collatum est in statu naturæ integræ, dum non agnoscit nisi auxilium ex se sufficiens, à liberoque hominis arbitrio determinabile ad effectum, vel non effectum, pro libitu ipsius. Quale primo homini collatum est. Si autem primus homo cum tali adjutorio perseverasset, perseverantiam ipsi Deus non dedisset, sed homo sibi per liberum arbitrium, juxta Augustinum toto libro de corrept. & grat. Per consequens perseverantiæ gloria aliqua libero primi hominis arbitrio tributa fuisset, non soli Deo: utpote qui perseverantiam ipsi non dedisset, sed ipse sibi per liberum arbitrium suum; quod per originale peccatum Molinismus non vult in naturalibus esse læsum, sed ad ea omnia potens, ad quæ potens esset, si homo in puris naturalibus conditus esset. Quo in statu non subsisteret istud christiæ humilitatis fundamentum: *Homo de suo non habet, nisi mendacium & peccatum.*

490 Denique gratiæ adjutorium homini necessarium, in statu naturæ lapsæ, Molinistæ contendunt certâ lege confecti facienti quod in se est solis naturæ viribus. Et hinc novæ causa superbiæ: quomoddò enim homo existimabit se nihil esse, nihilque habere de suo, nisi mendacium & peccatum, qui solis naturæ viribus facere potest aliquid, ad quod certâ lege, adeoque infallibiliter sequitur gratia, per quam id pro libitu faciat ut oportet ad justificationem, & salutem; per quod proinde salus & justificatio ipsius posita sit in manu liberi arbitrii ipsius, sicut & potestas ut filii Dei simus, prout expressè docet Molina in Concord. q. 14. disp. 10. uti vidimus cap. 12. Homo certè de suo, sive ex solis liberi arbitrii sui viribus faciens aliquid, ad quod gratia & salus infallibiliter sequitur, de suo sibi quodammodò causa est gratiæ & salutis, de suoque ponit initium, & meritum aliquod illius, uti probavimus cap. 14. Habet ergo unde gloriatur. Habet unde inflatur adversus alterum similiter non facientem, &c.

491 Hæc visa sunt adjicienda dictis cap. 17. in eorum confirmationem. Quòd Molinismus insuper januam aperiat præsumptioni, desperationi, ingratitude, languenti erga Deum charitati, torpori, iræ & defectui misericordiæ, lenitatis & charitatis erga proximum, luculentam probationem habes ibidem.

492 Nec tamen adhuc finis pessimorum consecratorum, ex eo pullulantium: aliorum plurimorum infelix parens est, v. g. Philosophismi, seu damnata opinionis de peccato Philosophico. Si enim ad Theologicè peccandum adeò necessaria sit gratia Molinistice sufficiens, ut sine ea peccati non possit peccato Theologico, in se imputabili, necessaria est actualis cognitio Dei, divinaque legis prohibentis, uti farentur Molinistæ valdè multi. Et ratio est, quia gratia sufficiens secundum ipsos consistit in pia illustratione intellectûs, piæque morionæ voluntatis. Quisquis ergo destitutus fuerit

actuali illâ cognitione, destitutus erit gratiâ Molinistice sufficiens. Theologicè ergo peccare non poterit, peccato in se imputabili, tametsi sentiat se agere contra dictamen rationis naturalis, conscientiaque remordentis. Solum proinde peccabit peccato Philosophico.

Pullulant & aliæ laxitates non ferendæ, ut 493 constabit ex dicendis libro seq. Enimverò, experientiâ teste, in eas præ aliis proniores sunt Molinistæ, à quibus tot prodierunt propositiones ab Alexandro VII. & VIII. atque ab Innocentio XI. damnatæ. Non solent verò in laxiora proni esse Augustiniana gratiæ defensores, qui Molinisticas repudiant Novitates; sed sicut Augustiniana gratiæ, sic Augustiniana Ethices, Evangelicique & Apostolici, seu moderati rigoris esse solent propugnatores; dumque gratiæ per se efficacis necessitatem defendunt, gratiamque Molinistice sufficientem omnibus communem esse negant, doctrina ipsorum ducit ad humilitatem, ad salutarem timorem, ad spem & charitatem erga Deum & proximum, ad orationem & gratitudinem, ad singularem erga Salvatorem pietatem, ad pœnitentiam & fugam peccati, ad misericordiam & mansuetudinem erga proximum, &c. uti probatum est cap. 17. sæpè laudato.

CAPUT XXIV.

Gratia sufficiens, omnibus collata, necessaria non est ad hoc ut sua peccatoribus peccata in se ipsis sint imputabilia.

UT magis appareat Molinistas illos omni 494 probabilitate destitutos esse, qui asserunt de fide esse, quòd gratia sufficiens adultis omnibus ratione utentibus detur; superioribus argumentis istud adjicere lubet, quòd nulla sit necessitas id asserendi: neque enim gratia sufficiens, omnibus actu collata, necessaria est 1°. ad hoc ut sua omnibus peccata imputentur. Neque 2°. ad salvandam hominis lapsi libertatem ad meritum & demeritum. Neque 3°. ad salvandam præceptorum divinarum possibilitatem. Neque 4°. ad salvandam mortem Christi pro omnibus. Neque 5°. ad salvandum, quòd Deus vult omnem hominem salvum fieri. Absque necessitate verò novum illum fidei articulum, Patribus & Theologis antiquis incognitum, prædicare, valdè temerarium est.

Antecedens pro 2^a. 3^a. 4^a. & 5^a. parte probabitur capitibus sequentibus. Pro prima parte jam 495 probatur, quia si necesse foret adultis omnibus ratione utentibus gratiam tribuere sufficientem, ad hoc ut peccata sua ipsis possent imputari, necesse foret eam tribuere atheis, infidelibus, excæcatis, obduratis, in reprobum sensum traditis, &c. per consequens necesse foret ipsis tribuere supernaturalem mentis illustrationem, voluntatisque excitationem à peccato retrahentem. Cum gratiam sufficientem actualem in excitatione & illustratione illa Mo-

496 linistæ constituent. Afferere verò quòd sine illa mentis illustratione, voluntariisque excitatione, atheis, infidelibus, excæcatis, obduratis, in reprobum sensum traditis imputari nequeant peccata sua, error est Scripturæ sacræ & Traditioni contrarius, ut sapienter monet Natalis Alexander ubi suprâ. Vastidæque in Congregatione 45. de Auxiliis pro Molinæ defensione arguenti: *Si omnibus non datur auxilium sufficiens: ergo quando homo peccat, non potest illi imputari ad culpam.* Merito Lemos reposuit: *Hæc illatio est Pelagiana.* Siquidem Pelagianos alloquens S. Hieronymus epist. ad Cresiphontem: *Vos asseritis, inquit, eos qui absque legis scientia sunt, peccata vitare non posse; proinde imputabiliter non peccare.* Nam ut Cælestius Pelagianus apud Augustinum l. de perfect. iust. c. 6. arguit: *Si est aliquod peccatum, quod vitari non possit, quomodo iustus Deus dicitur, si imputare cupiam creditur, quod vitare non possit?* Ex hoc principio ista Pelagianorum assertio in Synodo Diospolitana per Palestina Ecclesiæ Præsules iure damnata proflixit: *Oblivionem & ignorantiam non subiacere peccato: quoniam non secundum voluntatem eveniunt, sed secundum necessitatem;* iure, inquam, damnata: revera enim secundum voluntatem eveniunt iis, qui ob peccata sua per oblivionem & ignorantiam excæcari meruerunt.

497 Rursus si absque supernaturali illa mentis illustratione atheis, infidelibus, excæcatis, obduratis, &c. imputari nequeant peccata sua; sequitur atheis, infidelibus, excæcatis, &c. omni ad certum vitæ tempus supernâ illustratione, in pœnam peccatorum suorum, iusto Dei iudicio destituti, non imputari peccata, quamlibet ex se gravia, quæ interim committunt. Non imputantur ergo iis qui, postquam rationis lumen brutis affectibus sopierunt, vixque præter vultum aliquid hominis retinent, nullâ affulgente sibi supernâ illustratione, Deum ignorant, vel de Deo actu non cogitant. Ex quo manifestè consequitur ipsos Theologicè non peccare, sed Philosophicè dumtaxat; peccato proinde non mortali, neque æternâ pœnâ digno. Quæ est ipsissima propositio die 24. Augusti 1690. per Alexandrum VIII. damnata, velut scandalosa, temeraria, piarum aurium offensiva, & erronea, videlicet: *Peccatum Philosophicum, seu morale, est actus humanus disconveniens naturæ rationali, & rectæ rationi. Theologicum verò, & mortale, est transgressio libera divina legis. Philosophicum, quantumvis grave, in illo qui Deum vel ignorat, vel de Deo actu non cogitat, est grave peccatum, sed non est offensa Dei, neque peccatum mortale, dissolvens amicitiam Dei, neque æternâ pœnâ dignum.*

498 Confer quæ dixi n. 426. de offensione quam affinis Becheterii propositio Parisiis apud eruditos caulavit. Sicut & caulavit propositio ista Patris Pirot, in Apologia Caluistarum pag. 38. *Si peccatores consummata malitia, cum*

blasphemant, & flagitiis se immergunt, non habent conscientia stimulos, nec mali quod agunt notitiam, cum omnibus Theologis propugno, eos hisce actionibus non peccare. Quam Generalis Cleri Gallicani Conventus anno 1700. hæc censurâ notavit: *Hæc propositio falsa est, temeraria, pernicioza, bonos mores corrumpit, blasphemias aliaque peccata excusat, & ut talis à Clero Gallicano iam damnata est, die utique 12. Aprilis 1641.*

Enimverò quam excusationem habent athei, 499 infideles, & fideles peccatores, quos Deus excæcavit, obduravit, & tradidit in reprobum sensum, ut faciant ea que non conveniunt, repletos omni iniquitate, malitiâ, fornicatione, avaritiâ, nequitiâ, &c. Rom. I. Quam (inquam) excusationem habent, tamen in miserando illo statu, omni jam careant interiori gratiâ, dum peccant, insensibilisque facti amplius non sentiant conscientia stimulos, nec mentis illustrationes, quibus à peccato retrahantur? Nullam certè excusationem habent, cum in statu illi suâ se culpâ voluntariè conjecerint, sicut voluntariè ebrius; non magis proinde excusabiles sunt, in statu illo blasphemando, adulterando, occidendo, &c. quàm voluntariè ebrius in ebrietate familia committendo; imò minùs excusabiles sunt quàm voluntariè ebrius: cum suâ non sint libertate, nec rationis usu destituti, sicut ebrius; sed sufficientiâ libertatis dumtaxat; siquidem adhuc gerunt voluntatem ad opposita potentem, advertuntque se blasphemare, adulterare, occidere; non sic ebrius: & quamvis in statu illo non possint non peccare, ad certum tamen peccatum nullâ necessitate adiguntur, sed hoc vel illud pro arbitrio suo eligunt. Denique quamvis fieri non possit, ut ab omni peccato se contineant, ista equidem necessitas in ipsis non est antecedens, sed consequens; nec naturalis (qualis v. g. in nobis est necessitas moriendi, vel in beatis necessitas amandi Deum) sed voluntaria, saltem in causa: utpote ex pertinaci creaturarum amore, depravataque ipsorum voluntate pioveniens. Nam, ut S. Bernardus ait serm. 81. in Cant. *Nescio quo pravo & miro modo ipsa sibi voluntas, peccato quidem in deterius mutata, necessitatem facit, ut nec necessitas, cum voluntaria sit, excusare valeat voluntatem; nec voluntas, cum sit illecta, excludere necessitatem.*

Contra manifestam ergo rationem cæcutit, 500 qui perditis illis peccatoribus, quos malitia excæcavit, & obduravit, excæcatorque & obduratos Deus despexit, & subtractâ ad tempus omni interiori gratiâ dereliquit, peccata in illo statu commissa, non imputati existimat. Quippe maximum ex sua illa cæcitate & obduratione impeccabilitatis privilegium peccando consecuti essent, si illo in statu peccato in se imputabili amplius peccare non possent.

Cæcutit & advertus duo Moralis Christianæ principia. Quorum primum est, quòd à culpa per se imputabili non excuset ignorantia,

ria, vel inadvertentia ad maliciam, voluntarie contracta. Secundum, quòd ne implendi quidem præcepti impotentia à culpa in se imputabili excuset, si in eam peccator suâ se sponte conjecerit, vel eam propriâ iniquitate volens contraxerit.

502 Primum principium ineluctabilibus argumentis demonstrabitur l. 10. p. 5. ubi (Deo dante) agemus de peccatis ignorantia.

Secundum principium uno ore tradunt SS. Patres, Augustinus, Prosper, Fulgentius, Anselmus, Hugo Victorinus, Bernardus, S. Thomas, &c.

503 Augustinus namque de corrept. & grat. c. 11. prolixè disputans de auxilio, sine quo non, seu sufficienti, dicit, quòd si hoc adjutorium Angelo, & primo homini, cum primum facti sunt, defuisset, quoniam non talis natura facta erat, ut sine divino adjutorio posset manere si vellet, non utique suâ culpâ cecidissent. Adjutorium quippe (ipsis absque culpa sua) defuisset, sine quo perseverare non possent. Nunc autem quibus deest tale adjutorium, jam pœna peccati est: Per consequens non deest nisi culpâ ipsorum, & idèò culpâ suâ cadunt, ipsique imputatur quòd cadunt, sufficienti auxilio suâ culpâ destituti.

504 In hac doctrina perpetuus fuit Augustinus. Unde cum ipsum hoc argumento Cælestius impetiisset: Si est aliquod peccatum, quod vitari non possit, quomodo justus Deus dicitur, si imputare cupiam crediatur, quod vitare non possit? L. de perfect. just. c. 6. non respondit negando suppositum (quod profectò negasset, si nullum esse peccatum credidisset, ad quod vitandum possibilitatis gratia præstò non esset) sed aliam prorsus viam iniens: Peccatum est (inquit) cum vel non est charitas, que esse debet, vel minor est quam debet, si ve hoc voluntate vitari possit, si ve non possit. Quia si potest, præsens voluntas hoc facit. Si autem non potest, præterita voluntas hoc fecit. Ac si aperte dicat, homini imputari peccatum, quod vitare non potest, dum id non potest culpâ suâ, impotentia utique proveniente ex præterita voluntate sua. Cumque reponebat Cælestius: Si non potest homo sine culpa esse, cujus culpa est? ipsiusne hominis? an cuiusvis alterius? si ipsius hominis, quomodo culpa hominis est, si hoc non est, quod esse non potest? Augustinus non respondet, idèò esse culpam ipsius hominis, quia ipsi non defuit auxilium gratiæ sufficientis, nec proinde potestas ad peccatum vitandum; sed idèò esse culpam hominis, quòd non est sine peccato, quia solâ hominis voluntate factum est, ut ad istam necessitatem veniret, quam solâ hominis voluntas superare non posset. Manifestè ergo censet à peccato in se imputabili non excusare peccati necessitatem, seu peccatum vitandi impotentiam, culpabili voluntate contractam.

505 Præterea tr. 53. in Joan. quartè Augustinus, quomodo induratis & obcæcatis, credendi potentiam non habentibus, sua impu-

tari queat incredulitas? Allegatis namque verbis hîcæ Evangelii: Propterea non poterant credere, quia iterum dixit Isaias: Excavavit oculos eorum, & induravit cor eorum, &c. Joan. 12. Si non poterant (inquit) credere, quod peccatum est hominis, non facientis quod non potest facere? Quæstioni profunditatem agnoscit: Quam profunda sit cernitis. Quæstio tamen tam profunda non esset, si gratia sufficiens ipsis (secundum Augustinum) præstò esset; vel eâ destitutorum imputabilis non esset infidelitas. Si sic enim sensisset, negato supposito quæstionem facillè solvisset. Verum non eò, sed prorsus aliò confugit Augustinus; ad perversam utique voluntatem ipsorum, cujus merito sublata est ipsis credendi possibilitas: Quare non poterant credere? si à me queratur, citò respondeo, quia volebant. Malam quippe eorum voluntatem prævidit Deus, & per Prophetam prænuñciavit... Sed aliam causam, inquit, dicit Propheta, non voluntatis eorum... utique quia dedit illis Deus... oculos ut non videant, & aures ut non audiant, & excavavit oculos eorum, & induravit cor eorum. At etiam hoc eorum voluntatem meruisse respondeo... Ergo absit, ut sit iniquitas apud Deum: si ve adjuvat, misericorditer facit: si ve non adjuvat, justè facit.

Similiter Serm. 88. de temp. respondet ad 506 hanc quæstionem: Cur iniquitas illa Pharaoni imputetur, cum Dominus cor illius obdurasse referatur? Similiter etiam epist. 105. nunc 194. ad Sixtum: sed excusabunt se homines, qui nolunt rectè & fideliter vivere, dicentes: Quid nos fecimus, qui malè vivimus, quandoquidem gratiam unde bene viveremus, non accepimus? ... Quid de nobis sit querela, quòd Deum offendamus malè vivendo, cum illius voluntati nemo possit resistere, qui nos obduravit, misericordiam non præstando? Non respondet, nemini in totum subtrahi misericordiam, seu gratiam Dei, sed taliter obmurmurantes Apostolo contradicere, dicenti: O homo! tu quis es, ut respondeas Deo? qui per Moysen (ait q. 50. super Deuteronomium de excæcatis & obduratis loquens) ostendit, & sine adjutorio Dei homines intelligere & obedire non posse, oculis cordis, & auribus cordis; & tamen si adjutorium Dei desit, non idèò excusabile esse hominis vitium: quoniam judicia Dei, quamvis occulta, tamen justa sunt. Idèò ergo dicit excusabile non esse vitium hominis, cui Dei deest adjutorium, quia nulli Deus illud subtrahit, nisi justitiâ exigente, in pœnam præcedentis peccati.

Nam, ut ait l. 3. de lib. arb. c. 18. illa est peccati pœna justissima, ut amittat quisque, quo bene uti noluit. ... id est... ut qui rectè facere cum posset noluit, amittat posse cum velit. Falso ergo Dei judicio fit, ut peccator, cum vult, non possit (ait in sermone quodam de verb. Dom.) quia quando potuit, noluit; & idèò per malum velle perdidit bonum posse; perdidit proinde gratiæ sufficientis auxilium, per

quod habebat posse; non autem solum auxilium gratiæ efficacis: utpote semper victricis malæ voluntatis; per quam proinde nunquam vincitur, nec quamdiu vincit perditur. Similia habent Hieronymus in c. 5. Isa. Prosper vel Julianus Pomerius l. 2. de vit. contempl. c. 15. Gregorius Magnus l. 11. Moral. c. 5. l. 14. c. 4. Et l. 4. & 6. in cap. 2. l. 4. Reg.

508

Præterea l. 5. op. imperf. in Julian. n. 47. dicit, quod tamen diabolus non potest non peccare, utpote omni gratiâ in æternum spoliatus: quia tamen necessitas ista peccandi, magna est diabolo magni pœnæ peccati; hinc non excusatur à crimine. Quoniam & ista vindicta pro maximo est crimine, ut eum deleat sola malitia, nec possit deleatæ justitia. Ad hanc autem jam pœnalem peccandi necessitatem non utique pervenisset, nisi prius liberâ voluntate, nulla necessitate peccasset. Et l. de nat. & grat. c. 22. Nec cogitat (Pelagius) prævaricatorem legis quàm dignè lux deserat voluntatis: quâ desertus utique fit cæcus, ET PLUS NECESSE EST OFFENDAT, & cadendo vexetur. Si desertus necesse est plus offendat, ipsum igitur à nova offensa in se imputabili necessitas illa non excusat. Idque ex Apostolo probat Rom. 1. An enim nulla est pœna eorum, de quibus dicit Apostolus: quia cum cognovissent Deum, non sicut Deum glorificaverunt... sed evanuerunt in cogitationibus suis, & obscuratum est insipiens cor eorum. Utique ista obscuratio, vindicta & pœna jam fuit; & tamen per hanc pœnam, id est, per cordis cæcitatem (quæ fit deserente luce sapientiæ) IN PLURA ET GRAVIA PECCATA collapsi sunt... Ex hac pœna vide quò ierunt: „ Et mutaverunt (inquit) gloriâ incorruptibilis Dei in similitudinem imaginis corruptibilis hominis, & volucrum, &c. „ *Ista fecerunt ex pœna, quâ obscuratum est insipiens cor eorum... Et hæc tamen, licet pœnalia, ETIAM IPSA PECCATA SUNT... pœna est ista iniquitatis, cum sit ET INIQUITAS. Ecce quoties vindicat Deus, & ex eadem vindicta, PLURA ET GRAVIORA peccata consurgunt. In seipsis proinde imputabilia, non solum in causa. Alias non imputarentur plura & graviora, nec verum esset quod addit: Hæc, licet pœnalia, etiam ipsa peccata sunt. Uti nec quod superaddit: pœna est ista iniquitatis, cum sit & iniquitas, distincta utique ab iniquitate, cuius est pœna. Nec magis esset verum, quod l. 5. contra Julian. c. 3. aliàs 4. dicit: ea peccata & esse peccatorum supplicia præteriorum, & SUPPLICIORUM merita futurorum. Neque enim novorum suppliciorum merita forent, nisi nova forent peccata. Videatur & c. 23. libri de nat. & grat. ubi sic: Fortasse respondeat (Pelagius) Deum ad ista non cogere, sed dignos deserere tantum deserere. Si hoc dicit, verissime dicit. Deserere quippe, ut dixi, luce justitiæ, ac per hoc contenebrati, quid pariam aliud quàm hæc omnia... opera tenebrarum, donec dicatur*

eis... Surge qui dormis, &c. ?

In finitum essem, si omnia Augustini testimonia prosequi vellem, quibus hanc apertissimè tradidit veritatem. Duo proinde solum adiciam, unum scilicet ex l. 1. Retract. c. 15. alterum ex cap. 62. In priore namque loco, Qui cogenti (inquit) cupiditati bonâ voluntate resistere non potest, & ideo facit contra præcepta justitiæ, jam hoc ita peccatum est, ut sit etiam pœna peccati. Dicendo namque ut sit etiam, perspicue innuit istud esse in se peccatum, distinctum à peccato cuius est pœna. In Posteriore verò sic ait: Sicut in iis quos eligit Deus, non opera, sed fides inchoat meritum, ut per munus Dei bene operentur; sic in iis quos damnat, infidelitas & impietas inchoat pœna meritum, ut per ipsam pœnam etiam male operentur. Non solum ergo ipsis imputatur quòd infideles sunt & impii, sed etiam quòd consequenter ad infidelitatem male operantur. Quemadmodum ergo fides in iis quos eligit Deus, sic inchoat meritum, ut ipsa etiam bona opera sequentia verè in seipsis meritoria sint; sic infidelitas & impietas, in iis quos damnat, sic inchoat demeritum, ut ipsa etiam opera mala inde consequentia verè in seipsis demeritoria sint.

Propterea Magistro Discipulus, Augustino consonat Prosper Carm. de ingr. c. 32. 510

Non autem rectè, nec verè dicitur, illos Qui sunt exortes drumi luminis, & quos Gratia neglexit, degentes mortis in umbra, Peccati non esse reos, quia recta gerendi Non data sit virtus.

Rationem dat l. contra Collat. c. 23. Agnoscat homo, gratiam se suo vitio perdidisse; & non ideo iniquam esse excusationem, quia ad reddendum quod debet idoneus non est; sed à littera occidente confugiat ad spiritum vivificantem; quòd si facit, magna est misericordia Domini. Si non facit, justa est pœna peccati. Ac si apertè dicat, ipsum à debito reddendo non excusari per impotentiam reddendi: quia gratiam, quâ poterat, vitio suo perdidit, impotentiamque velut pœnam suâ culpâ peccando contraxit. Consonat & Fulgentius l. 2. de veritate prædest. & grat. c. 20. Solent homines in tenebris propria cæcitate extantes, cæco... vident se pro tenebrosi cordis perversitate culpam, excusationi suæ de iusta Dei voluntate iniustum capere suffragium, ut exinde majus recipiant punitionis argumentum. Accusant enim Deum, à quo gratiam non accipiunt, & seipsos excusant, qui Deum iustum vitio suæ iniquitatis offendunt. Ipsi suis manibus inferunt plagas, & Medico non dubitant importare calumniam: facti imitatores Adrumetinarum, qui causabantur, se, defectu gratiæ, mandata prævaricantes arguendos non esse, cum ea non possent non prævaricari. Quibus nec Fulgentius, nec Prosper, nec Augustinus unquam responderunt, ipsi ad ea non prævaricanda nunquam desse gratiam, remotè saltem sufficientem, quâ bene

utendo certò obtinerent proximè ſufficientem, ut Moliniſta dicunt (quo unico verbo totam illam tempeſtatem illicò ſedaſſent) imò de gratia illa remotè ſufficiente ne verbum quidem Auguſtinus dicit toto libro de corrept. & grat. ad ſedandas Adrumetinorum querelas conſcripto. Quid ergo dicit? gratià utique deſtitutos, idè reos & inexcufabiles eſſe, quòd vel gratiam acceptam abjecerint, vel eà culpà ſuà ſeu culpabili voluntate deſtituti ſint.

512 Venerabili SS. Patrum illorum Triadi ſubſcribit D. Anſelmus l. de Concord. c. 17. dicens, quòd *impotentia, qua deſcendit ex culpa, non excuſat à culpa impotentem, culpà manente.* Quorum verborum ſenſus perſpicuus, naturalis & obviuſ eſt, quòd talis impotentia non excuſat à culpa impotentiam conſequentem; diſtincta proinde à culpa impotentiam antecedente, per quam cauſata eſt impotentia: utpote à qua, ſive manente, ſive non, impotentia ipſam conſequens excuſare nunquam poteſt. Fruſtrà proinde Anſelmus alioquin adderet tò culpà manente. Ridiculum enim foret, quærere vel diſputare: an manente culpà, per quam cauſata eſt impotentia, hæc ab illa excuſet: cum evidenter inexcufabilis ſit, quamdiù manet. De iſta ergo culpa non loquitur Anſelmus, ſed de culpa non ſuſcipientium verbum Dei impotentiam illam conſequentem, uti manifeſtum eſt ex objectione, ad quam reſponder.

513 Cum Anſelmo, Hugo de S. Victore l. 1. de Sacram. p. 7. c. 23. *Non poteſt excuſare neceſſitas, quam præcedens operata eſt voluntas.*

514 Et S. Bernardus ſerm. 81. in Cant. *Nec neceſſitas peccandi, ſeu non peccandi impotentia, cum voluntaria ſit, excuſare valet voluntatem. . . . Si non eſſet voluntaria, forſitan ſic poſſem excuſari. . . . Nunc verò nuſquam exitus miſero patet, quem voluntas, ut dixi, inexcufabilem facit.* Et S. Aëlredus ſpec. charit. cap. 13. *Cur non juſtiſſimè ipſa ei impotentia imputetur, quam non ei Creator impoſuit, ſed cui ipſe ſe ſponte ſubmiſit?*

515 Et S. Thomas l. 3. contra Gent. c. 159. & 160. de gratiæ neceſſitate ex profeſſo diſputans, dicit, quòd peccata, quæ committuntur ab iis, quibus culpà ipſorum ſubtracta eſt gratia, ſine qua vitari non poſſunt, nihilominùs eis imputantur ad culpam: quia hic gratiæ defectus ex culpa præcedente in eis relinquitur. *Sicut ebrius ab homicidio non excuſatur, quòd per ebrietatem committit, quam ſuà culpà incurrit.* Hic locus eſt pereemptorius: neque enim culpabiliter ebrium à culpa homicidii excuſat impotentia vitandi tunc homicidium: quia, ut S. Doctòr ait, hic defectus ex culpa præcedente in ipſo provenit. Multò ergo minùs hominem, auxilio ſufficienti culpà ſuà deſtitutum, excuſat impotentia vitandorum tunc ſcelerum, quæ in iſto divini deſertionis ſtatu committit. Quia, ut ſapienter advertit eximius Author Hiſtoriæ Congreg. de Auxil. in addit. ad l. 3. pag. 104. majori peccandi neceſſitate laborat ebrius, quàm deſertus. Ebrius quippe nullo, aut certè debili admodum liberi arbitrii uſu pollens, pecudum more in ſcelus ruit. Deſertus; libero arbitrio, oppoſitorum ſemper potenti, fruens, in actus prorumpit volens ac ſciens, peccatoque reipſa conſentit. Aliud quippe eſt libertas agendi, aliud ſufficientia libertatis. Libertatem ad utrumlibet deſertus retinet, ſufficientibus licèt auxiliis deſtitutus; ſolàque libertatis ſufficientià in præcedentium delictorum pœnam exutus eſt: cum contrà homo, mero deſertus, liberi arbitrii uſu captus ſit.

516

Eo autem hæc obſtante, S. Thomas in tradenda illa de peccatis ebriorum doctrina conſtans ſemper fuit, ut videre eſt in 2. diſt. 2. 2. q. 2. a. 2. ad 2. ubi ſic: *Dicendum quòd ebrius homicida duobus peccatis peccat, ſcilicet ebrietate & homicidio: propter quòd dicitur duplices multationes mereri.* Et 2. 2. q. 150. a. 4. *Si in actu præcedenti ſubſequuta eſt ebrietas ſine peccato, tunc peccatum ſequens totaliter excuſatur à culpa, ſicut foriè accidit in Loth. Si autem actus præcedens fuit culpabilis, ſic non totaliter aliquis excuſatur à peccato ſequenti: quia ſcilicet redditur voluntarium ex voluntate præcedentis actus, in quantum aliquis, dans operam rei illicitæ, incidit in ſequens peccatum.*

517 Hinc 1. 2. q. 77. a. 7. ad hoc ut peccata in ebrietate commiſſa, in ſeipſis imputentur, fatiſ eſſe dicit voluntarium ſeu liberum in cauſa: *Aliquid poteſt eſſe voluntarium, vel ſecundum ſe, ſicut quando voluntas directe in ipſum fertur; vel ſecundum ſuam cauſam, quando voluntas fertur in cauſam, & non in effectum, ut patet in eo qui voluntarie inebriatur.* Ex hoc enim quaſi voluntarium ei imputatur, quòd per ebrietatem committit, & imputari dicit in peccatum diſtinctum à peccato ebrietatis, ibidem q. 76. a. 4. ad 4. *Ebrius meretur duplices maledictiones, propter duo peccata que committit, ſcilicet ebrietatem, & aliud peccatum, quòd ex ebrietate ſequitur.*

518 Scio nonnullorum opinionem eſſe, quòd culpabiliter ebrius ſola ea peccata imputentur, quæ ſibi eventura prævidit. Verùm hoc dato, non conſeſſo, ſaltem neceſſe non eſt, quòd præviſa ſint in ſpecie, ſed in genere, ſive in communi, & in conſuſo dumtaxat: quia (ut rectè Cajetanus 22. q. 150. a. 4.) *reputatur præviſum peccatum, non ſolum ſi ſit præviſum in ſua ſpecie, puta quia novit quis, ſe ebrium proximo detrudere; aut in ſuo genere, puta quia novit quis, ſe ebrium vitio lingua irreciri, quamvis modo detractio, modo contumelia, modo blaſphemià, modo irriſione, modo turpilogio; ſed etiam ſi ſit præviſum in communi, puta quia ſcit ſe ebrium in aliquo peccare, licèt neſciat in quo genere tunc peccabit.* Incredible verò eſt, toto temporis tractu, quo peccator, per longum lapſum & relapſum funem, devenit in ſtatum obæcationis & obdurationis, ne quidem in communi prævidiſſe, ſecutura inde mala multa: utpote quæ præ-

videre facillimè potuerit, ob experimentum, quo per tot lapsus & relapsus, proclivem in omne penè scelus animum expertus est.

519 Quidquid tamen de eo sit, longè probabilius est sententia Theologorum illorum, qui peccata, ex culpabili ebrietate secuta, imputari docent, si prævifa illa fuerint, si non fuerint, prævideri certè debuerunt. Unde Cajetanus post verba allegata sic pergit: *Reputatur rursus prævifum, non solum si sit prævifum, sed si debuit esse prævifum prævifando, quia quia expertus est inclinationes suas pravas, quanto magis bibit, ad peccata: quia aliàs in alienatione mentis, vel propè, incidit in peccatum.*

520 Et idèò nusquam Augustinus, nec S. Thomas, eorum prævifionem, saltem formalem, necessariam asserunt, ad hoc ut imputentur; nec unquam ex tali eorum prævifione rationem imputationis petunt; sed ex sola voluntate illicita, quæ illis causam dedit. Sanctus Thomas namque 2. 2. q. 150. a. 4. nullà factà prævifionis mentionem, ex hoc solum probat, imputari peccatum, ex culpabili ebrietate secutum, quia istud peccatum sequens redditur voluntarium ex voluntate præcedentis actûs, in quantum scilicet aliquis, dans operam rei illicitæ, incidit in sequens peccatum. Nec S. Augustinus l. 22. contra Faust. c. 44. de Loth ebriò dicens: *Culpandus est, non quantum ille incestus, sed quantum merebatur ebrietas: incestum ipsius culpâ omninò vacare censuit, quòd eum Loth sese inebriando non præviderit; at solùm censuit, incestum illum tam culpabilem non fuisse, quàm fuisset, si prævifus & in se volitus fuisset.* Sic enim S. Thomas, loco proximè allegato, Augustinum interpretatur, dicens: *Diminuitur tamen peccatum sequens, sicut & diminuitur ratio voluntarii. Unde Augustinus dicit contra Faustum, &c. Nec certè Augustini verba plus important.*

521 Præter istud ineluctabile argumentum ex S. Thoma 3. contra Gent. c. 159. & 160. petitum, duo alia occurrunt. Unum ex 2. 2. q. 2. a. 5. ad 1. ubi ad argumentum sibi contra fidei explicitam necessitatem objectum: *Nullus tenetur ad id quod in ejus potestate non est; sed credere aliquid explicitè non est in hominis potestate: quia ad hoc indiget divino gratiæ auxilio, quod in sua potestate non habet.* Non respondet, esse in hominis potestate credere explicitè, per gratiæ sufficientis auxilium, quod nulli deest; sed hominem explicitè credere posse, cum auxilio gratiæ. *Quod quidem auxilium, quibuscumque datur, misericorditer datur. Quibus autem non datur, ex justitia non datur, in pœnam præcedentis peccati, saltem originalis, ut Augustinus dicit in l. de corrept. & grat. ubi cum Augustinus loquatur de negatione auxilii, sine quo non, seu sufficientis, de ea quoque Aquinas loquitur. Ipsi ergo defectum idèò vult non excusare, quia ex culpa præcedente pro-*

venit, in cuius pœnati homo gratiâ privatur. Dum etiam, si Augustinus, si S. Thomas, recurrit ad peccatum originale, velut causam privationis gratiæ, non sic est intelligendus, quasi peccatum originale causa sit privationis gratiæ, sufficiens ad hoc ut privatio illa, vel peccatum ex ea subsecutum, imputetur ad peccatum personale: utpote ad quod (secundum utrumque) non sufficit voluntarium in peccato originali, si voluntate Adami peccantis; sed necessarium est voluntarium personale, vel in se, vel in causa personaliter culpabili, ut S. Thomas docet in dist. 50. q. 1. Et idem docet S. Augustinus, prout alibi ostendemus.

Enimverò ob voluntarii personalis defectum 522 S. Thomas docet infidelitatem purè negativam, tamen ex peccato originali pullulantem, culpâ vacare. Et idem constanter docet de motibus primò primis, ignorantia invincibili, amentia nascendo contractâ, &c. non quia infidelibus purè negativis, gratiam ad credendum sufficientem adesse censet (aliàs non forent infideles purè negativi, suæque ipsius infidelitas meritò imputaretur; utpote vincibilis ope gratiæ sufficientis) sed quia gratiæ defectus in ipsis non provenit ex præcedenti aliquo peccato personali, sed ex solo originali, cujus merito Evangelii prædicatio ipsis denegatur.

Alterum argumentum S. Thomas suppeditat 523 per ea quæ dicit in qq. disputatis q. 23. de volunt. Dei a. 7. ad 6. ubi ne damnatos quidem excusat à peccato per se imputabili, quamvis eo in statu non solùm destituti sint omni gratiâ, ad peccatum vitandum necessariâ, sed neque possint amplius illam à Deo obtinere. Verba S. Doctoris sunt: *Aliquis dicitur obstinatus simpliciter, quando habet voluntatem irreversibilem malo adherentem. Et sic sunt obstinati illi, qui in inferno sunt; non autem aliquis in hac vita existens. Illi autem qui sunt in inferno, adhuc tenentur ad conformitatem cum voluntate divina: ad quam quamvis pervenire non possint; ipsi tamen hujus impotentia sibi causa extiterunt. Unde non conformando peccant, tamen non demereantur, eò quòd amplius non sint in via, sed in termino. Neque enim propter hoc excusantur à demerito, quia necessitatem peccandi habeant (ait Supplem. q. 98. a. 6. ad 3.) sed quia ad summum malorum pervenerunt.*

Satisfit objectionibus Molinistarum.

524 **O**bjicies 1°. S. Augustinus in exposit. quædam quæst. in epist. ad Rom. dicit, quòd Pharaò novo peccato, seu per se imputabili, non peccaverit, dum, in pœnam præcedentium peccatorum suorum obduratus, Deo non obtemperavit: *Non ergo hoc illi imputatur, quòd tunc non obtemperavit; sed quia dignum se præbuit, cui cor obduraretur prioris infidelitate.* Respondeo, voculam quòd esse causalem,

ita ut idem fit quod *quia*, perinde ac si diceret: non hoc illi imputatur, quia tunc non obtemperavit. Patet hoc ex posteriori vocula adverbialiva; *sed quia dignum se praeiuit*, &c. Sensus proinde est, quod inobedientia Pharaonis non ideo praecise ipsi fuerit imputata, quia tunc non obtemperavit; neque enim imputata fuisset, si impotentia ipsius ad obtemperandum ex priori infidelitate ipsius profecta non fuisset. Scopus proinde Augustini ibi est ostendere, quod ad hoc ut peccata obduratorum in seipsis imputentur, necessarium sit quod per mala praecedentia dignos se praeberint, quibus cor obduraretur. Hoc enim posito, peccata obduratorum in seipsis imputari, peripicue docet locis supra relatis, & de seipso fallus est Pharaon: cum enim post tot plagas obdurato corde nolisset dimittere populum Dei, Genes. 9. dixit: *Peccavi, etiam nunc: novo ergo peccato.*

Objicies 2°. Idem Homil. 12. inter 50. *Cum per Dei (inquit) auxilium in potestate tua sit, an consentis diabolo; cur non magis Deo, quam ipsi, obtemperare deliberas? Si enim solus diabolus daret consilium, & Deus taceret, haberes quod excusari posses.* Et in Pl. 91. *Si satanas loqueretur, & taceret Deus, haberes unde te excusares... Non cessat satanas suadere malum; sed nec Deus cessat admonere bonum.*

Respondeo 1°. Homiliam 12. non esse Augustini. 2°. ex verbis objectis consequens non esse, *absente omni gratia supernaturali interna; hominem habere unde se excuset, sed solum absente omni loquela & admonitione Dei.* Qui multis profecto modis loquitur, & admonet: per creaturas utique, per legem, per minas, per promissa, per lumen naturale, &c. tamen si omnis interior absit gratia.

Objicies 3°. S. Thomas Supplem. q. 98. a. 6. ad 3. dicit quod *necessitas peccandi, cuius causa fuimus, excusat a culpa, in quantum est necessitas quedam: quia omne peccatum oportet esse voluntarium. Sed quid non excuset, hoc est in quantum a voluntate praecedente processit; & sic totum demeritum sequentis culpa videtur ad primam culpam pertinere.*

Respondeo, sententiam S. Thomae non esse, quod in culpa, obdurationem & necessitatem consequente, nullum sit demeritum, nisi culpa praecedentis, per quam inducta est obduratio & necessitas (contrarium enim manifeste asserit locis a n. 514. ad 523. allegatis) sed quod totum demeritum culpa sequentis radicaliter & originaliter proveniat a prima illa culpa, per quam voluntarie se coniecit in necessitatem postea peccandi.

Objicies 4°. Actus humanus solum eatenus est malus, & imputabilis, quatenus est liber. Atqui non est liber in se, si factus eo tempore, quo caveri non potest.

Respondeo 1°. peccata obduratorum, quibus in poenam praecedentis peccati subtracta est gratia necessaria ad ipsa vitanda, esse nihilominus in se libera & voluntaria. Tum quia

quod in hoc peccatum, vel in illud labantur, ex eorum libero arbitrio descendit: quia nempe hoc vel illud liberè eligunt, ut supra diximus, docetque S. Thomas 1. p. q. 23. a. 3. ad 3. *Unde (inquit) merito sibi imputatur ad culpam. Quamvis enim ille qui est in peccato, non habeat hoc in sua potestate, quod omnino, id est, omne vitare peccatum (inquit l. 3. contra Gent. c. 160.) habet tamen potestatem nunc vitare hoc, vel illud: unde quodcumque committit, voluntarie committit, & ita non immerito ei imputatur.* Tum quia etiam omne peccatum mortale universim vitare possunt per Dei gratiam, quam licet non habeant in actu; habent in potentia, quod satis est ad eorum libertatem, licet satis non sit ad sufficientiam libertatis. Tum denique quia tamen peccata illa non forent in se libera, sed in causa dumtaxat, adhuc forent in se imputabilia, sicut peccata ebriorum: cum ratio voluntarii & liberi ita sit de ratione peccati, ut tamen ex Scriptura & Traditione habeamus, ad peccatum in se imputabile non esse necesse quod sit voluntarium & liberum in se; sed sufficere quod voluntarium sit & liberum in causa, uti manifeste docet S. Thomas, tam locis supra exhibitis, quam 2. 2. q. 79. a. 3. ad 3. ubi examinans, quandoam primo incipiat peccatum omissionis? *Peccatum (inquit) omissionis opponitur praeceptis affirmativis, quae pertinent ad faciendum bonum. Praecepta autem affirmativa non obligant ad semper, sed ad tempus determinatum, & pro illo tempore peccatum omissionis incipit esse. Potest tamen contingere quod aliquis tunc sit impotens ad faciendum quod oportet; quod quidem si sit praeter ejus culpam, non omittit quod debet, ut dictum est. Si vero sit propter ejus culpam praecedentem, puta si aliquis se sero inebriaverit, & non potest surgere ad Matutinas, ut debet, dicunt quidam quod tunc incipit peccatum omissionis, quando aliquis se applicat ad actum illicitum & incompatible cum illo actu ad quem tenetur. Sed hoc non videtur verum: quia dato quod excitaretur per violentiam, & iret ad Matutinas, non omitteret. Unde patet quod praecedens inebriatio non fuit omissionis, sed omissionis causa; unde dicendum est, quod OMISSIO INCIPIT IMPUTARI AD CULPAM, QUANDO FUIT TEMPUS OPERANDI, tamen propter causam praecedentem, ex qua omisso sequens redditur voluntaria. Nihil certe magis conspicuum afferri potest.*

Objicies 5°. Ad hoc ut actus aliquis in se culpabilis sit & demeritorius, liber esse debet a necessitate: cum ad demerendum in statu naturae lapsae non sufficiat libertas a coactione, sed necessaria sit libertas a necessitate, prout Innocentius X. definit.

Respondeo actum in se culpabilem & demeritorium esse debere liberum a necessitate absoluta, antecedente & involuntaria; non a necessitate ex suppositione, consequente & voluntaria. De libertate hominis destituti omni gratia plura habes infra cap. ...

529 Propterea impotentiam hinc & nunc vitandi peccatum, ex mala voluntate præcedente derivatam, à peccato per se imputabili non excusare, cum sanctis Augustino, Prospero, Fulgentio, Anselmo, Bernardo, Aquinate & Hugone Victorino supra laudatis, docent Henricus Gandavensis, Abulensis, Ariminensis, Roffensis, Cajetanus, Ruardus, Tapperus, apud Vasquez 1. p. disp. 97. c. 2. & 3. cumque ipsis Ferraricis, Thomas de Lemos, Alvarez, Montagnolus, Contenfonus, Mafoulieus, Natalis Alexander, alique Thomista gravissimi. Ac præter dicta, id confirmant rationes sequentes.

530 Primam rationem suggerit eruditissimus Author tertiæ Institutionis Theologicæ ad Tirones c. 2. §. 2. n. 4. estque huiusmodi: Qui, absente omni gratiâ, peccant contra præcepta, seu naturalia, seu supernaturalia, peccant liberè, non solum libertate causa, quâ omnem à se gratiam peccando excluderunt, seu eâ se indignos reddiderunt, sed etiam novâ libertate, quâ contra præcepta illa jam sic peccant, ut possent non peccare. Ergo jam contra illa peccando, novam culpam formaliter contrahunt. Antecedens probatur ex S. Thoma 1. 2. q. 13. a. 6. dicente, quod *quidquid ratio potest apprehendere ut bonum, in hoc voluntas tendere potest. Potest autem ratio apprehendere ut bonum, non solum hoc quod est velle, aut agere; sed etiam quod est non velle, & non agere; & rursus in omnibus particularibus bonis potest considerare rationem boni alicujus, & defectum alicujus boni, quod habet rationem mali. Et secundum hoc potest unumquodque huiusmodi bonum apprehendere ut eligibile, vel fugibile. . . Et ideo homo non ex necessitate, sed liberè eligit.*

Ex his verbis arguitur 1.º sic: *Quidquid ratio hominis viatoris potest apprehendere ut bonum, in hoc voluntas tendere potest. Atqui ratio hominis viatoris, omni gratiâ destituti, potest apprehendere ut bonum, non solum hoc quod est agere contra præceptum, seu naturale, seu supernaturale, dum urget, sed hoc etiam quod est non agere contra illud.* Ergo voluntas hominis viatoris, omni gratiâ destituti, potest tendere non solum in hoc quod est agere contra præceptum, &c. dum urget, sed etiam in hoc quod est non agere contra illud. *Et ideo non ex necessitate, sed liberè eligit agere contra illud.*

2.º sic: *Quidquid ratio hominis viatoris potest apprehendere ut bonum, in hoc voluntas tendere potest. Atqui ratio hominis viatoris, omni gratiâ destituti, potest in agendo contra præceptum, &c. dum urget, considerare rationem boni alicujus, & defectum alicujus boni, quod habet rationem mali; & secundum hoc potest actionem contra præceptum, dum urget, apprehendere ut eligibilem, vel fugibilem.* Ergo potest voluntas hominis viatoris, omni gratiâ destituti, in actionem illam tendere, vel non tendere.

Secundam rationem suggerit Censura Duacensis anni 1588. ad assert. 19. Tamen per peccatum originale homo spoliatus sit gratuitis, spoliatus proinde omni gratiâ; non ideo tamen per peccatum originale liberum amisit arbitrium ad bonum, prout hæretici dicunt. *Manet enim in homine, post peccatum, naturalis arbitrii facultas, & ad bonum, & ad malum flexibilis. Nam si ad bonum seclî non posset, nunquam se, Deo adjuvante, ad bonum insteteret. Quod enim insanabile est, non sanatur: quale est liberum arbitrium in demonibus. At de hominibus viatoribus dicitur Sap. 1. "Sanabiles fecit Deus nationes orbis terrarum." Ut verò sanabile sit, habere non debet Redemptoris gratiam, eo ipso tempore quo verè sanabile est; sed satis est si per merita Redemptoris habere illam & obtinere, quâ sanetur, possit, ut in simili loquitur Facultas Lovaniensis, in justificatione Censuræ suæ cap. 12. pag. 227. Editionis 1641. Enimverò si libertas ad bonum in homine lapso salvari non posset sine gratia Redemptoris actu habita, consequens esset, quod antecederet ad gratiam Redemptoris actu habitam, perierit homini, per peccatum originale, liberum arbitrium ad bonum, saltem ad pietatem pertinens, prout hæretici dicunt. Unde arguitur sic: Homo viator, omni gratiâ spoliatus, liberum habet arbitrium, flexibile ad bonum & malum; ad servandum proinde vel non servandum præceptum, sive naturale, sive supernaturale, dum urget. At quisquis liberum habet arbitrium, ad servandum vel non servandum præceptum, &c. dum urget, potest illud servare, vel non servare. Quisquis verò illud servare potest, vel non servare, liberè contra illud facit, si facit. Novam ergo culpam inexcusabiliter contrahit homo viator, præceptum illud non servans, dum urget.*

Tertia ratio petitur ex absurdis, quæ consequuntur ex opinione, quæ ponit, absente omni gratiâ, novam & formalem culpam in se imputabilem non contrahi ab iis qui peccant contra præcepta, saltem supernaturalia. Sequitur enim 1.º, quod si post lapsum Adami Christus non venisset, homo non peccasset, novo peccato, in se imputabili, quantumcumque peccasset contra præcepta, saltem supernaturalia.

2.º. Quod illo casu liberum arbitrium ad bonum amisisset, saltem loquendo de bono ad pietatem pertinente, uti nuper Censura Duacensis arguebat.

3.º. Christum nobis per mortem suam acquisivisse potentiam & libertatem peccandi contra præcepta, saltem supernaturalia, quam alioqui non habuissimus. Sequela est manifesta, quia potestas illa & libertas secundum Adversarios non habetur sine gratia Redemptoris actu habita. Gratiam verò istam Redemptor acquisivit nobis per mortem suam. Igitur acquisivit potentiam illam & libertatem.

4.º. Hominem, positâ æquali gratiâ, ob quam

quam omni destitutus est gratiâ, centies & millies agendo contra præcepta, saltem supernaturalia, non fore magis reum, quam contra ea semel dumtaxat agendo. Quia solum equidem reatum contrahet, quem contraxit in causa.

5°. Vel debitam fuisse homini gratiam post peccatum, vel à Deo sub peccato obligari non potuisse ad servanda præcepta, saltem supernaturalia.

Sequitur denique 6°. gratiam non esse tali homini gratiam: utpote ipsi debitam, ut mandati supernaturalis transgressio ipsi imputabilis sit, sive inexcusabilis. Hoc argumento utitur Augustinus epist. 194. aliâs 105. ad Sixtum, ad probandum, quod defectus gratiæ necessariæ ad servandum mandatum, à peccato in se imputabili non excuset illius transgressorem, excusationemque peccatoris, ex defectu illo petitam, non esse iustam: Si (inquit) *impii male vivunt, ex suo male vivunt, vel quod origine traxerunt, vel quod insuper addiderunt. Non ergo se excusent, sed si vasa sunt ira, sibi hoc impuent, quia ex ea massa facti sunt, quam propter minus peccatum, in quo omnes peccaverunt, merito Deus iustèque damnavit. Si autem vasa sunt misericordia... non se insent, sed ipsum glorificent, qui eis misericordiam non debitam præstavit... Itaque universi, qui se in nequitia & iniquitatibus excusatos volunt, quod utique gratiam, unde bene viverent, non acceperunt, idèo iustissime puniuntur, quoniam qui liberantur à massa illa damnata, non nisi gratiâ inædebitâ liberantur. Nam si excusatio illic iusta esset, non inde gratia, sed iustitia liberaret. Cum vero non liberat nisi gratia, nihil iustum invenit in eo quem liberat, non voluntatem, non operationem, non saltem ipsam excusationem. Nam si hæc iusta est, quisquis eâ utitur, merito, non gratiâ liberatur. Si enim eorum, qui dicunt: „ Quid adhuc conqueritur? nam voluntati ejus quis resistit? „ iusta est excusatio; non jam gratiâ, sed propter hujus excusationis iustitiam liberantur. Si autem gratia est, quâ liberantur, profectò hæc excusatio iusta non est. Tunc enim vera gratia est, quâ liberantur, si non secundum debitum iustitiæ retribuitur.*

533 Meritò proinde Steyartius in Aphor. p. I. disp. 40. Nescitur (inquit) quâ specie defendi possit, peccari non posse sine gratia. Et addit: Certissimum est, misericordiam Dei esse, quod non omnes, in primo Adam lapsi, nunc generatim eodem auxilio destituamur: & reverâ fuisse destituti, nisi secundus Adam nobis per sanguinem suum succurrisset; peccaturi interim, & de scelere in scelus ruituri, non sensus ac modo demones, cum participibus damnationis sue, peccant continue, omni ramen gratiâ auxilio destituti.

CAPUT XXV.

Gratia sufficiens, omnibus actu collata in hoc statu naturæ lapsæ, necessaria non est ad sal-

vandam absolutam præceptorum divinarum possibilitatem: nec ad salvandam libertatem, necessariam ad meritum & demeritum, in statu naturæ lapsæ.

Hæc assertio manifestè sequitur ex dictis 534 cap. præcedenti. Si enim cum voluntario, seu per culpam voluntatiæ inducto defectu gratiæ necessariæ ad peccata vitanda, salva manet peccatorum libertas & inexcusabilitas, sicut & antecedens absolutaque potestas ea vitandi; per consequens salva manet antecedens absolutaque mandatorum possibilitas: utpote sine qua non maneret libertas nec inexcusabilitas. Neque enim liberum esse potest, quod absolute impossibile est. Et nullus peccat in eo quod cavere absolute non potest.

Verùm quia est quoddam hodie genus hominum, qui sanam doctrinam sibi adversantem non sustinentes, objectâ Defensoribus illius Jansenismi larvâ, pacem ipsorum inquietare, turbasque in Ecclesia excitare amant; ut tericulo isto Molinismum suum promoveant; ante uberiorem probationem sanæ orthodoxæque assertionis nostræ, lubet ei detrahere larvam fallacem, sub qua eam ipsi præsentant, ut eam populo odiosam reddant.

Et quidem Stephanus Dechamps, Molinistarum Gallicanorum Gigas, unus ex illis est, qui sanam, orthodoxam, Scripturæque & Traditioni consonam Discipulorum S. Augustini & S. Thomæ de gratiâ doctrinam sic præsentat, in libro quem ab annis plusquam quinquaginta edidit, sub titulo, *Secretum Jansenismi*, & anno 1688. novis typis mandavit, sub titulo, *Tractatus de Ecclesia*, &c. ubi sic exclamat: *Horrore contremisco, dum Jansenistas (sic ipsos vocat) audio dicentes, quod quæ hodie peccant, necessario peccant. Quodque ipsi tunc impossibile sit, Dei obedire præceptis.*

Verùm fallitur, & subdolè fallit Stephanus, verbis illis, indistinctè & absolute prolatis, innuens peccandi necessitatem absolutam, simpliciter dictam, antecedentem, à voluntate non inductam, libertatis proinde inimicant asseri à Discipulis S. Augustini, & S. Thomæ; non est ita Stephane; alia ab ipsis peccandi necessitas non asseritur, nisi quam Scriptura, Pontifices, Patres docent, quamque sine errore negari non posse, Augustinus docet l. 1. op. imperf. in Julian. n. 105. *Multum (inquit) erras, qui vel necessitatem nullam putas esse peccandi, vel eam non intelligis peccati illius esse poenam, quod nullâ necessitate commissum est... Necessè est enim ut peccet, qui, nesciendo quid facere debeat, quod non debet facit. De quo genere malorum Deus rogatur, ubi dicitur: „ Delicta juventutis meæ, & ignorantias meas ne memineris. „ Et num. 106. Non est igitur impunitatis securitas in necessitate peccandi; sed ut non obstit ista necessitas, donat ille cui dicitur: „ De necessitatibus meis erue me, „ Innocentius quoque l. cum Ecclesia Ro-*